

49. De timmerbok, 1943, „In weer en wind” 7: 218.
 50. Boekbespreking: Blöte, H. C., Fauna van Nederland, Afl. II, Homoptera, 1944, Ent. Ber. 11 (256): 172.
 51. Naamlijst der in Nederland en het aangrenzende gebied waargenomen Cicaden (Hemiptera-homoptera), 1944, Ent. Ber. 11 (261/263): 221.
 52. Kevers en wantsen op de heide, 1944, „In weer en wind” 8: 93.
 53. 5e Vervolg op de Naamlijst der in Nederl. en het aangr. geb. waargen. wantsen (Hemiptera-heteroptera), 1946, Tijdschr. v. Ent. 89: 39—64.
 54. Melanisme bij Nederlandse wantsen, 1947, Ent. Ber. 12 (274): 113.
 55. Iets over de Julikever (duinkever: *Polyphylla fullo* L.), 1948, „In weer en wind” 10: 177.
 56. Wordt de boktor *Spondylus buprestoides* L. door verf- resp. terpentijngeur aangelokt?, 1948, Ent. Ber. 12 (282): 251.

In manuscript :

57. 6e Vervolg op de Naamlijst der in Nederland en het aangr. geb. waargen. wantsen (Hemiptera-heteroptera).
 58. Determineerwerk, faunistische opgaven en levensgewoonten der Nederlandse wantsen, Deel I.
 59. Serie „Wat leeft en groeit”, Deel 15: Kevers I.
 60. Idem , „ 16: „ II.
 61. Idem , „ 17: „ III.

Geschriften Dr. A. Reclaire en P. van der Wiel :

- I. 2e Korte mededeeling omtrent eenige op Vlieland waargenomen kevers, 1932, Ent. Ber. 8 (188): 421.
 II. Bijdrage tot de kennis der Nederlandsche kevers I (13e Vervolg op het aanhangsel in „Coleoptera Neerlandica III”), 1934, Ent. Ber. 9 (195): 11.
 III. Bijdrage tot de kennis der Nederlandsche kevers II (14e Vervolg op het aanhangsel in „Col. Neerl. III”), 1936, Ent. Ber. 9 (209): 228.
 IV. Coleoptera uit het aangrenzend gebied, welke in Everts' „Col. Neerl.” (met vervolgen) nog niet vermeld zijn, benevens opmerkingen omtrent reeds bekende soorten, 1947, Feestbundel, Tijdschr. v. Ent. 88: 460—476.
 V. Bijdrage tot de kennis der Nederlandse kevers III (15e Vervolg op het aanhangsel in „Col. Neerl. III”), 1948, op. cit. 89: 65—76.
 VI. *Coelambus lautus* Schaum in Nederland (Coleoptera), 1948, Ent. Ber. 12 (280): 221.
 VII. Een nog niet beschreven var. van *Deronectus canaliculatus* Lac. in Nederland (Coleoptera), 1948, Ent. Ber. 12 (280): 222.

In manuscript :

- VIII. Fauna der Nederlandse Noordzee-eilanden (Coleoptera en Rhynchota).
 Amsterdam-Z. 1, Gerard Terborgstr. 23, Juni 1949.

Lepidopterologische mededelingen over 1946—1948

door
 C. DOETS.

Crambus silvellus Hb. 15 Aug. 1948 zeer algemeen op een drassig stuk land met veel Sphagnum te Kortenhoef. Alle exx. gaaf.

Chilo cicatricellus Hb. Tamelijk algemeen op licht te Kortenhoef in Juli 1946, 1947 en 1948.

Schoenobius gigantellus Schiff. Vrij algemeen op licht in Juli 1947 en 1948 te Kortenhoef, Holl. Rading en Hilversum (Anna Hoeve).

Gymnancyla canella Hb. Rupsen algemeen in Sept. 1947 te Zandvoort en op 21 Sept. 1948 zeer algemeen te Cadzand (Zeeuwsch Vlaanderen), in licht pinsel aan stengels en takjes van *Salsola kali* L.

Alispa angustella Hb. Rups in 2 generaties in de vruchten van *Evo-nymus europaea* L. in de duinen bij Vogelenzang. Rupsen 7 en 9, imagines 5 en 8.

Cynaeda dentalis Schiff. De groen-witte rups half Juni algemeen in de duinen bij Vogelenzang in een van verwelkte bladeren gemaakte, stevige cocon aan *Echium vulgare* L. Aangetaste planten verwelken, waardoor de rups haar aanwezigheid verraadt. Verpopping in deze cocon. Imagines van 14—27 Juli 1947.

Acalla permutana Dup. Nieuw voor de Ned. fauna. 2 ♂♂ op 31 Aug. en 8 Sept. 1948 in de duinen bij Vogelenzang tussen *Rosa spinosissima* L., de voedselplant van de rups. Komt in alle naburige landen voor, uitgezonderd Scandinavië.

Acalla shepherdana Sph. Nieuw voor de Ned. fauna. 1 ♂ op 9 Aug. 1939 (was in mijn verzameling onder een serie van *Acalla contaminana* Hb. verzeild geraakt) en nog 1 op 17-7-1947, beide te Kortenhoef op licht. Eind Mei en begin Juni 1948 vond ik de grijsgroene rupsen met lichtbruine kop en schild, tussen topblaadjes van *Ulmaria palustris* Mönch op 2 plaatsen in de moerassen bij Kortenhoef. De meeste rupsen waren echter aangestoken. Op 11 en 19-7 kwamen 3 imagines uit. Vermeld uit Engeland, Frankrijk, Zweden en Duitsland. In Oostenrijk zeldzaam (Klimesch).

Capua reticulana Hb. 1 ex. op 29-7-1947 te Valkenburg en op 5-8-1947 nog een te Wijlre (Z.-L.). Deze soort, waarvan enige jaren lang slechts één Nederlands ex. bekend was, heeft zich in 1947 en 1948 plotseling uit verschillende delen van het land gemeld.

Cnephasia communana HS. Nieuw voor de Ned. fauna. Genitaliënonderzoek heeft uitgewezen, dat deze soort, die zeer na aan *Cn. chrysantheana* Dup. verwant is, inlands is. In verzameling-Doets 1 ♀ en 5 ♂♂ en in de verzameling van het Zool. Mus. te Amsterdam 7 ♂♂ en 2 ♀♀. In genitaliën verschillen de beide soorten duidelijk. Bij *communana* is de achterrand der voorvleugels zeer schuin en in de tekening hiervan is een tamelijk constant verschil aan te wijzen. Vervolgens is er verschil in vliegtijd. *Communana* vliegt reeds in Mei tot begin Juni, terwijl *chrysantheana* pas in Juli en Aug. vliegt. De determinatie werd door het uitstekende artikel over *Cnephasia*-soorten van S. Adamczewsky in Ann. Mus. Zool. Polonici 11: 263—294 (1936), zeer vergemakkelijkt. De meeste exx. zijn in het Oosten des lands gevangen (Arnhem, Enschede), echter ook een paar te Hilversum. De soort is hier nog niet gekweekt.

Conchylis implicitana Wck. Nieuw voor de Ned. fauna. 1 zeer afgevlogen ex. op 5-9-1947 te Kortenhoef en op 10-5-1948 nog 1, eveneens afgevlogen, te Hilversum op licht. De heer Vári ving tegelijkertijd de soort te Amsterdam. In alle omliggende landen, ook Engeland, was *implicitana* reeds lang bekend. Rups volgens Meyrick in Juni en weer in Sept.—Oct. in zaden en stengel van Composieten (*Solidago*, *Matricaria*, *Aster*, *Chrysanthemum* enz.).

Evetria pinicolana Dbld. Nieuw voor de Ned. fauna. In alle verzamelingen onder *buoliana* Schiff. Volgens de Engelse auteurs leeft de rups evenals die van *buoliana* in April—Mei in scheuten van *Pinus silvestris* L. Een beschrijving van de rups wordt echter niet gegeven. In genitaliën en vleugeltekening is een groot verschil.

Ancylis paludana Barrett. Deze voor enige jaren hier in het land ontdekte soort (zie Ent. Berichten 12 (271—272) : 85, 1946) is op verschillende plaatsen in de Kortenhoefse moerassen volstrekt niet zeldzaam. Het vermoeden van Meyrick, dat de rups op *Lathyrus paluster* L. leeft, blijkt juist te zijn, want in 1947 en 1948 vond ik de rupsen op deze plant te Kortenhoef. Zij zijn geel, op de rug groenachtig; stippen groot, geel, met geelwit borstelhaar. Kop, schild en aarsklep geel, doch aan elke zijde een bruine stip. Monddelen zwart. De jonge rups is grijsgroen met lichtbruine kop, schild en stippen. Ik vond de rupsen in alle stadia op 7 Juni en later weer vanaf 15 Aug. tussen 2 zó keurig op elkaar gesponnen blaadjes, dat het lijkt alsof het één blad is. Hierdoor ziet men de rupsen licht over het hoofd. Aan alleenstaande planten tussen riet enz., nooit op open gedeelten waar veel planten bijeen groeien. Verpopping vaak in één blad, dat voor dit doel ineen gedraaid wordt. Imagines eind April—begin Mei en weer eind Juni tot begin Juli.

Ancylis comptana Froel. Nieuw voor de Ned. fauna. 3 ♂♂ op 30-7-1948 te Bemelen. Komt in alle omliggende landen voor. Volgens Meyrick e.a. leeft de rups op lage planten, zoals *Sanguisorba*, *Thymus*, *Potentilla* enz.

Choreutis myllerana F. Rupsen zeer veelvuldig begin Aug. tussen blaadjes van *Scutellaria galericulata* L., die zij geheel skeletteren, te Woerden en Kortenhoef. Imagines eind Aug. Verpopping in een wit spinsel tussen de blaadjes.

Douglasia ocnerosomella Stt. Op 17-5-1948 verzamelde ik in de duinen bij Vogelenzang een bos voorjarige, dunne stengels van *Echium vulgare* L. en bewaarde deze in een droog aquarium. Reeds op 24-5 kwamen massa's imagines uit. De lege pophulsjes staken overal uit de stengels.

Gelechia hippophaëlla Schrk. De grijze rupsen met bruine lengtestrepen en kop tamelijk veel tussen topblaadjes van *Hippophaë rhamnoides* L. in de duinen bij Vogelenzang in Juni. Verpopping in stevig spinsel tussen de blaadjes. Imagines eind Juli—Aug. Kweekt niet gemakkelijk.

Xystophora lutulentella Z. Op 22-7-1946 een afgevlogen ♀ op licht te Holl. Rading. Dit is het 2e ex. in Nederland gevangen (zie Ent. Berichten 12 (271—272) : 86.)

Xystophora divisella Dgl. Eind Juni—Juli 1946 veel op licht te Kortenhoef en ook te Holl. Rading een enkel ex. Dit dier was hier te lande slechts door Ter Haar gevangen en gekweekt in Friesland omstreeks 1900. Ter Haar determineerde de mot als *X. palustrella* Dgl. Brandts herstelde deze fout in een uitvoerig artikel in Sepp 6 : 19, waarin hij de leefwijze beschrijft en zeer goede afbeeldingen van de rups, pop en mot geeft. Op 27-5-1948 vond ik de rupsen in groten getale minerend in de bladeren van *Iris pseudacorus* L. te Kortenhoef, uitsluitend aan planten, die onder wilgen groeien. De kweek is niet gemakkelijk, daar de bladeren snel verwelken. Daarom nam ik enige volwassen rupsen mee en plaatste ze in een kweekglas met wat mos en hierin verpopten ze dadelijk. Imagines eind Juni—half Juli.

Xystophora palustrella Dgl. In Juli en begin Aug. tamelijk regelmatig op licht te Holl. Rading en te Kortenhoef. In Mei 1948 vond ik enige rupsen in de stelen der onderste bladeren van *Rumex hydrolapathum* Huds. te Kortenhoef en te Holl. Rading. Zij waren echter alle door

sluipwespen aangestoken. Volgens Meyrick en Bankes leeft de rups in de stengel en wortel van *Rumex crispus* L.

Brachmia inornatella Dgl. Imagines van eind Mei tot begin Juni op verscheiden plaatsen te Kortenhoef niet zeldzaam. Komt op licht, maar vliegt ook reeds in de schemering. Een zeldzame soort. Waargenomen in Engeland, Zweden, Duitsland en Nederland.

Atremaea lonchoptera Stdg. In Juli 1946 en 1947 een 10-tal ♂♂ op licht te Kortenhoef. Het is nog steeds niet gelukt de rups, die hoogstwaarschijnlijk op *Typha* leeft, te ontdekken. De ♀♀ komen niet op licht. Het enige in Nederland gevangen ♀, dat tevens het eerste Nederlandse ex. was (zie Ent. Berichten 12 (271—272) : 86) ving ik op 20-7-1939 in de schemering tussen gras op dezelfde plek, waar de ♂♂ op licht kwamen. Behalve in Nederland, zelden waargenomen in Frankrijk, Hongarije (niet in Oostenrijk) en Polen.

Psecadia bipunctella F. Rupsen algemeen op 13-6-1947 tussen bloemen van *Echium vulgare* L. in de duinen bij Vogelenzang. Verpoping in licht spinsel tegen gras. Imagines van 3 tot 14 Juli.

Scythris inspersella Hb. In Juni 1946 veel rupsen te Hilversum en te Holl. Rading tussen topblaadjes van *Epilobium angustifolium* L. Imagines in Juli.

Psacaphora terminella Westwood. Nieuw voor de Ned. fauna. De grijs-groene rups met lichtbruine kop en schild vond ik in Aug. 1947 in mijnen in bladeren van *Circaea lutetiana* L. bij Valkenburg, waar ze niet zeldzaam is. De jeugdmijn bestaat uit een spiraalsgewijs gewonden gang, die na enige tijd verlaten wordt om elders in het blad of in een ander blad een grote vlek mijn te maken. Zo wordt meerdere malen een nieuwe mijn gemaakt. In het kweekglas nam ik enige malen waar, hoe een rups, die haar mijn had verlaten, zich aan de achterzijde van het blad invrat om een nieuwe mijn te beginnen. Meest aan verkommerde, alleen en in de schaduw groeiende planten. Op plaatsen, waar veel weelderige planten bijeen groeiden, vond ik de mijnen niet. Verpoping in wit spinsel op de grond. Imagines bij massa's in Mei—Juni 1948. In alle omliggende landen waargenomen.

Antispila treitschkiella F.R. Nieuw voor de Ned. fauna. Rupsen in de eerste helft van Aug. 1947 te Valkenburg (voetpad naar Geulem langs de Geul) en ook te Berg (L.), in vlek mijnen in bladeren van *Cornus sanguinea* L. Als de rups volwassen is, snijdt zij een ovaal zakje uit het nog niet gemineerde gedeelte van het blad, dat aan de mijn grenst, laat zich hiermee op de grond vallen en blijft daar liggen zonder nog voedsel tot zich te nemen. Verpoping in het voorjaar. Imagines eind Mei tot eind Juni.

Volgens de determineertabel van rupsen en mijnen van *Antispila*-soorten in Hering's „Blattminen Mitteleuropas" zouden de mijnen *pfeifferella* Hb. en *petryi* Mart. hebben moeten opleveren, doch na onderzoek der genitaliën en vergelijking met exx. uit de palaeartische verzamelingen in de musea te Leiden en Amsterdam is gebleken, dat alle 11 gekweekte exx. *treitschkiella* zijn. *Pfeifferella* zal echter zeer zeker ook wel in Limburg gevonden kunnen worden. *Treitschkiella* is in alle omliggende landen waargenomen; *pfeifferella* eveneens, behalve in Zweden. *Petryi* is alleen bekend uit Duitsland, waar zij zeldzaam is. Een

vierde soort, *rivillei* Stt., die in bladeren van de wijnstruik mineert, is hier zeker niet te verwachten.

***Coleophora frischella* L.** Nieuw voor de Ned. fauna. Op 14-8-1946 veel zakken aan de zaden van *Melilotus officinalis* Med. en een enkele maal aan *M. albus* Med. op verscheiden plaatsen in en om Rotterdam. De zakken worden vervaardigd uit enige leeggevreten zaadjes. Imagines in Juni 1947. Ik meen, dat ook de heer V á r i deze soort ving of in een verzameling ontdekte, maar het is mij niet bekend, waar en wanneer hij de vondst vermeldde.

***Elachista paludum* Frey.** Enige mijnen in bladeren van *Carex riparia* Curt. eind April 1946. Alleen aan planten, die zeer verborgen onder wilgen groeien langs de Vreelandseweg bij Kortenhoef. Is zeker niet algemeen en valt door haar verborgen leefwijze weinig op.

***Gracilaria betulicola* Hering.** Nieuw voor de Ned. fauna. Zeer na aan *Gr. elongella* L. verwant, waarvan men vroeger aannam, dat zij op *Alnus* en *Betula* leefde. Hering heeft echter aangetoond (1928, Zeitschrift für Angew. Ent. 13 : 168), dat de op *Betula* levende een andere soort is en heeft haar *betulicola* gedoopt, terwijl de op *Alnus* levende soort *elongella* blijft heten. In het uiterlijk van de twee soorten is geen noemenswaardig verschil te bespeuren, maar de genitaliën verschillen zeer duidelijk. Er is geen twijfel aan, of de twee soorten zijn hier in het land overal algemeen. Een uitstekend artikel van B e n a n d e r hierover is verschenen in *Opuscula Ent.* 9 (3—4) : 79.

***Lithocolletis pastorella* Z.** In de verzameling van het museum te Leiden bevinden zich 4 exx. van de nog zelden waargenomen eerste generatie, gevangen op 16 en 22 Juli 1933 te Schiedam door de heer G e i j s k e s. Het determineren hiervan bezorgde nogal last, want deze zomergeneratie verschilt sterk van de tweede, overwinterende generatie. De voorvleugels zijn veel lichter, doordat zij de donkere bestuiving missen; de tekening, die hier mooi roodbruin is, komt zeer duidelijk uit.

***Opostega auritella* Hb.** Nieuw voor de Ned. fauna. Op verscheiden plaatsen in de Kortenhoefse moerassen in Juni; zelden nog in Juli. In het begin van Juni 1948 vlogen de motten in groten getale op een drassig stuk land langs het kanaal tussen Kortenhoef en Vreeland. De soort is hier veel algemener dan de in Nederland reeds lang bekende *O. salaciella* Tr. en *O. crepusculella* Z. In alle omliggende landen waargenomen; in Oostenrijk zeldzaam. Volgens M e y r i c k mineert de rups in de stengelhuid van *Caltha palustris* L.

***Nepticula freyella* Heyd.** Nieuw voor de Ned. fauna. Op 16 Sept. 1947 veel mijnen met rupsen in de bladeren van *Convolvulus arvensis* L. langs de Zeeweg te Overveen. Vaak 2 of 3 mijnen in één blad. De rups is donker geel met bruine monddelen. Imagines van 26-4 tot 15-5-1948. De heer V á r i kweekte tegelijkertijd de soort uit rupsen in bladeren van *Convolvulus sepium* L. te Amsterdam. De mijnen verschillen zó sterk van die in *C. arvensis*, dat wij aanvankelijk dachten met een andere soort te doen te hebben. De imagines, die bijzonder klein zijn, komen echter volkomen met elkaar overeen. In omliggende landen nog weinig waargenomen. Wordt voor Engeland en Zweden nog niet opgegeven. Wel vermeld uit Duitsland, Oostenrijk, Zwitserland en Frankrijk.

Hilversum, Diependaalse laan 286, Februari 1949.